

Sèrie “Educació Mediàtica per a una Ciutadania Crítica” Temporada 2 “L’anàlisi de les imatges”

1.- Títol i Autoria

Unitat Temàtica nº 1

La llum de les imatges

Teresa Sorolla Romero, Universitat Jaume I

2.- Durada del vídeo

08'13", 8 minuts i 13 segons

3.- Contingut del vídeo

Aquest vídeo destaca la importància de la llum en relació amb les imatges relatives a diferents suports, començant pel propi contacte de la mirada amb elles, passant per la necessitat de la mateixa per registrar-les mecànicament i, sobretot, subratllant la seva capacitat expressiva i la infinitat de possibilitats estètiques i narratives que brinda.

D'aquesta manera, es revisen algunes connotacions culturals associades a la llum i l'ombra, es revisen alguns moviments artístics fonamentals per comprendre el seu maneig estètic, com el Barroc o l'Expressionisme, i s'estableixen una sèrie de distincions que l'alumnat ha de conèixer, com les que defineixen la il·luminació contrastada i clàssica, artificial i natural, dura i suau, en clau alta i en clau baixa, etc. Entre altres qüestions, se'n revisa també la importància en relació amb el fora de camp, a través de la projecció d'ombres.

4.- Objectius de la Unitat Temàtica

- Rastrear el concepte de llum associat a les imatges de diferents èpoques i suports (pintura, fotografia, cinema).
- Apreciar la influència de moviments artístics clau com el Barroc o l'Expressionisme a la cultura visual contemporània.
- Identificar els recursos estètics més destacats dels que proveeix la il·luminació en fotografia i en cinema.
- Oferir una sèrie de definicions que serveixin a l'alumnat per adquirir uns conceptes i argot bàsics en relació amb la il·luminació a l'audiovisual.
- Oferir exemples de la capacitat expressiva i narrativa de la il·luminació.

5.- Activitats d'aula

- Cerca d'exemples, per part de l'alumnat, de fotografies fetes per l'alumnat o altres imatges presents a la seva quotidianitat (fotos familiars, pòsters, quadres penjats a casa, postals, etc.) que es puguin adscriure a algun dels tipus d'il·luminació definits al vídeo.
- Projecció i comentari d'obres d'art d'autors/es particularment influents de diferents escoles i èpoques, pel que fa al seu ús de la llum. Per exemple: Caravaggio, Georges de La Tour, Ribera, Goya, Turner, Monet, Degas, Kirchner o Delaunay.
- Projecció i comentari de fotografies d'autors/es que demostrin una sensibilitat en relació amb la llum que explota les particularitats de la fotografia com a mitjà,

diferenciant-la de la pintura. Per exemple, de: Margaret Cameron, Ansel Adams, Eugene Smith, Susan Meiselas.

- Visionat i comentari d'escenes concretes de diferents films paradigmàtics en el seu ús de la il·luminació, en relació a diferents tendències, com per exemple: *Nosferatu*, *Ciudadà Kane*, *La nit del caçador*, *Allò que el vent s'enduguè*, *What Ever Happened to Baby Jane?* o Barry Lyndon.

6.- Recursos addicionals

- Repositori de l'Agència Magnum, històrica i de gran prestigi, amb accés als perfils i obra dels fotògrafs i fotògrafes ordenats alfabèticament. <https://www.magnumphotos.com/photographers/>
- Pàgina web del World Press Photo, un dels certàmens més importants de fotografia periodística del món. <https://www.worldpressphoto.org/>
- Museu del Cinema Girona / Museu Nazionale del Cinema Torino [Exposició] <https://museudelcinema.girona.cat/cat/index.php> i <https://www.museocinema.it/en>
Espais expositius amb bons recursos web de clara vocació divulgativa sobre la història del medi cinematogràfic amb un èmfasi especial en la seva rica col·lecció de formats i suports des del cinema dels orígens.

7.- Referències seleccionades

Gómez Tarín, Francisco Javier y Marzal Felici, José Javier (eds.) (2015). *Diccionario de conceptos y términos audiovisuales: herramientas para el análisis fílmico*. Madrid: Cátedra.

Marzal Felici, José Javier y Gómez Tarín, Francisco Javier (2007). *Metodologías de análisis del film*. Madrid: Edipo.

García, Emilio; Sánchez, Santiago; Marcos, María del Mar; Urrero, Guzmán (2006). *La cultura de la imagen*. Madrid: Fragua.

Eco, Umberto (2004). *Historia de la belleza*. Barcelona: Lumen.

Eco, Umberto (2007). *Historia de la fealdad*. Barcelona: Mondadori.

8.- Fitxa tècnica del vídeo

Direcció de projecte: Javier Marzal Felici; Marta Martín Núñez; Teresa Sorolla Romero

Producció: Roberto Arnau Roselló i Marta Martín Núñez

Guió i realització: Teresa Sorolla Romero

Presentadors: Yaiza Simón Cuesta i Carlos Martínez

Equips audiovisuals i plató: Laboratori de Ciències de la Comunicació UJI

Direcció de fotografia: Juan Plasencia García

Edició i postproducció: Jordi Montañana

Ajudants de postproducció: Rubén Nieto González i Claudia Ferrando Paulo

Direcció d'art: Daniel Zomeño

Grafisme i efectes de postproducció: Adam Brenes, Micrea Film Projects S.L.

Revisió lingüística: Grup d'Investigació I.T.A.C.A.-UJI

Imatges: Artgrid, À Punt Mèdia

Música: Artlist

Amb la col·laboració de: Universitat de València, Universitat Jaume I, Universitat d'Alacant, Universitat Miguel Hernández d'Elx, Universitat Politècnica de València, Universidad Cardenal Herrera-CEU, À Punt Mèdia, CEFIRE Artístic-expressiu de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana

Una producció de: Càtedra Interuniversitària d'Anàlisi i Prospectiva de l'Audiovisual en la Universitat Jaume I del Consell de l'Audiovisual de la Comunitat Valenciana

Amb el suport de: Càtedra RTVE-UJI "Cultura Audiovisual i Alfabetització Mediàtica" i del Projecte de Recerca "Alfabetització mediàtica als mitjans de comunicació públics" (AMI-EDUCOM) PID2022-1288NB-I00, finançat pel Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats i l'Agència Estatal de Recerca.

